

Sport management

Karin Book

Malmö universitet

Åsa Bäckström

Gymnastik- och idrottshögskolan, Högskolan i Gävle

H. Thomas R. Persson

Malmö universitet

Utvecklingen av svensk sport management som såväl utbildnings- som forskningsfält har varit markant de senaste decennierna och pågår i allra högsta grad fortfarande. I detta kapitel beskriver vi denna utveckling. Vad som ingår i fältet sport management är dock en diskussionsfråga. Vi har valt att avgränsa det utifrån de fyra verben planera, organisera, leda och utvärdera, vilka hämtats från en trilogi om svensk sport management (Bäckström m fl 2018, 2019, 2020). För att illustrera svensk sport managements utveckling redogör vi för hur sport managementutbildning tar sig uttryck, då detta säger en del om hur vi ser på ämnesområdet i Sverige. Därefter redogör vi för forskningsfältets framväxt med särskilt fokus på ett urval av avhandlingar, och annan forskningsproduktion. Avslutningsvis belyser vi hur svensk sport management förhåller sig till internationell dito. Att sätta genomgången i ett internationellt perspektiv blir ett sätt belysa det särskilt svenska.

Inledning

Sport management är ett relativt nytt område inom det idrottsvetenskapliga fältet i Sverige, även om frågor om att *planera, organisera, leda* och *utvärdera* idrott definitivt funnits med under idrottsvetenskapens framväxt. Vad som ska inkluderas under sport management som paraply är alltså en fråga att fundera över. Här skulle vi exklusivt kunna välja det som var självdefinierat som sport management, både när det kommer till utbildning och när det kommer till forskningsproduktion. Ett annat alternativ skulle vara att välja att låta teorierna berätta för oss om vad som var och är sport management, men det är inte självklart vilka teorier som är uteslutande sport managementteorier. Vissa skulle till och med säga att det inte är något annat än sociologi med en tvist, kryddat från annat håll. Andra skulle säga att sport management är företagsekonomi. En tredje valmöjlighet skulle vara att låta studieobjektet bestämma vad som är eller kan tolkas som sport management. Även om vi landar i att de verb vi kursiverade inledningsvis, planera, organisera, leda och utvärdera är relativt heltäckande och ganska bra sammanfattar sport management, i alla fall om de behandlas som övergripande paraplytermer, så innebär detta inte att alla fältets forskare per automatik definieras eller definierar sig själva som sport managementforskare. Med paraplytermer menar vi att det som planeras, organiseras, leds och utvärderas så klart är idrotten, men att denna idrott kan vara väsensskild och att ekonomiska aspekter givetvis inkluderas här.

Som en del av idrottsvetenskap är den svenska sport managementforskningen än så länge ett flervetenskapligt ämnesområde. Detta härleder vi till att fältet fortfarande i hög grad befolkas av forskare med utbildningsbakgrund i en rad andra så kallade moderdiscipliner, såsom historia, sociologi, pedagogik, geografi, ekonomi, juridik, och filosofi, men också från andra flervetenskapliga utbildningsfält såsom genusvetenskap och forskning om etniska relationer och migration. Alla dessa vetenskapliga discipliner har inspirerat och influerat det svenska sport managementfältet. Inte minst har frågor om idrottskontexten involverats genom dessa disciplinära prismor. Dit hör till exempel de historiska, geografiska, sociala och kulturella perspektiven. Utifrån denna vida förståelse landar vi i en sport managementrelaterad forskning. Därmed inkluderas en rad olika ämnesdiscipliner i vårt kapitel, och inte bara de texter och författare som själva definierar sig som sport management eller för den delen den lite större och bredare idrottsvetenskapliga. Vi kan därmed konstatera att det svenska sport managementfältet färgas av idrottsvetenskapens tvärvetenskaplighet. Inte minst är detta tydligt i fältets avhandlingsstudier som ofta sträcker sig utanför förvalda och självklara disciplinära gränser. Dock inbegriper denna tvärvetenskaplighet sällan det naturvetenskapliga fältet.

Att beskriva utvecklingen av svensk sport management kan naturligtvis göras på mer än ett sätt. I det här kapitlet har vi gjort ett strategiskt val att utgå ifrån de fyra verben ovan, när vi tänker sport management. De kommer från den relativt nypublicerade trilogin om sport management (Bäckström m.fl. 2018; 2019; 2020) som med sitt innehåll lyfter fram aktuella teman inom fältet. Kapitlen i de tre antologierna är i stor utsträckning författade av aktiva forskare inom sport management, varav många är unga forskare med nyligen publicerade avhandlingar. På så vis speglar innehållet också den aktuella forskningsfronten inom sport management i Sverige. Av det skälet låter vi antologiernas innehåll stå i förgrunden för redogörelsen av sport managementfältets framväxt och vi flätar in tidigare studier i detta innehåll. Vårt strategiska val styr vilka vinklar vi sätter sökarmen mot och därför blir också antologiernas tematik styrande för den här texten. Vi synliggör alltså specifikt idrottens organisationer, idrottens styrning och samhällsengagemang, samt idrottens marknader och konsumtionskultur. Samtliga teman är centrala för sport management. Temana är underrubriker på de tre delarna i antologin, men vi är de första att erkänna att de är svåra att separera. Såväl i antologierna som i vår framställning finns överlappningar som är omöjliga att hantera. Forskare studerar gärna kombinationen av temana medan vi i stället separerar dem. Trots det låter vi dessa teman rubricera vår framställning i ett försök att reflektera ordning. En annan sak som skaver är att även om vi har ambitionen att göra en övergripande redogörelse över dessa områden har vi inga anspråk på att vara heltäckande, vilket gör att några forskare säkert kommer sakna sina egna verk. Att vara heltäckande är dock ett större åtagande än vad som ryms inom ramarna för detta arbete. I vår övergripande redogörelse ingår dock två delar som kan sägas addera till hur sport management som fält kan förstås i Sverige. Inledningsvis redogör vi för hur sport managementutbildning tar sig uttryck. Vi menar att detta säger en del om hur vi ser på ämnesområdet i Sverige. Som kurslitteratur är de tre antologierna med och formar dessa utbildningar. Avslutningsvis belyser vi hur svensk sport management förhåller sig till internationell dito, då vi ser både likheter och skillnader vad gäller utvecklingstendenser. Att sätta genomgången i ett internationellt perspektiv blir ett sätt belysa det specifikt svenska. Mellan dessa delar återfinns alltså vår genomgång av den svenska sport managementforskningen, och det är där vi låter antologiernas teman vara styrande. Sist i kapitlet lyfter vi redogörelsen ett analytiskt steg, när vi summerar och diskuterar konsekvenser och framtidstendenser.

Utbildning i sport management

Som i de flesta andra europeiska länder ser dagens sport managementutbildningar olika ut vid olika svenska lärosäten (Åkesson, 2014, s. 100-102). För utomstående kan det framstå som märkligt att finna en grundutbildning i sport management tillsammans med exempelvis lärarutbildningar som på Fakulteten för lärande och samhälle vid Malmö universitet (MaU, n.d.). I själva verket är detta en helt naturlig företeelse med tanke på att den är sprungen ur miljön för idrottslärarutbildning och idrottsvetenskap. Samma kan sägas om utbildningen i Coaching och Sport Management vid Linnéuniversitetet, som utöver att den befinner sig på Fakulteten för samhällsvetenskap, där vi normalt finner andra managementrelaterade utbildningar, även presenteras i kontexten av vård och hälsa (LNU, n.d.).

Sport management erbjuds idag både som grundutbildningsprogram och som enskilda kurser. Som program finns sport management vid Högskolan Dalarna, Linnéuniversitetet, Malmö universitet, Södertörns högskola i samarbete med GIH i Stockholm, och vid Örebro universitet. Umeå universitet har i stället för sport management valt att ge en liknande utbildning med titel på svenska: *inriktning mot strategiskt ledarskap och utveckling* under senare delen av deras Idrottsvetenskapliga program. De flesta sport managementprogrammen erbjuds som campusutbildningar, men de finns även som program på distans vid exempelvis Högskolan Dalarna. Sport management som enskild kurs erbjuds även med specialisering såsom E-sport eller teknologi. Utöver de ”riktiga” utbildningarna i sport management finns naturligtvis även en rad andra management- och företagsvetenskapliga program på svenska lärosäten som får anses konkurrera med eller komplettera grundutbildningarna i sport management, beroende på hur en ser på saken. Vidare erbjuder Handelshögskolan i Stockholm bland annat Executive Education med sport managementinriktning.

Som vi redogjorde för i inledningen kan det vara utmanande att definiera sport management, vilket på gott och ont innebär att det inte heller finns en gemensam mall för vad en utbildning i sport management ska innehålla. Det gäller våra svenska utbildningar, men också vid olika lärosäten runtom i Europa. Å ena sida bidrar dessa olikheter och likheter mellan våra olika utbildningar att presumtiva studenter har en möjlighet att välja utbildning efter sina preferenser, utöver de geografiska; å andra sidan kan det göra att det blir svårt att överblicka fältet.

Till skillnad från ämnen som sociologi, ekonomi, statsvetenskap, företagsvetenskap eller historia, som är etablerade sedan länge, så är idrottsvetenskap och sport management både tvärvetenskapliga och ofta interdisciplinära till sin natur. De lånar och bygger på de nämnda vetenskapsdisciplinerna som dessutom också benämns som moderdiscipliner. Därtill samverkar ut-

bildningar i sport management med andra utbildningar, institutioner, fakulteter och lärosäten. Det tydligaste exemplet är att om man vill läsa sport management i Stockholm så söker man utbildningen på Södertörns högskola, medan utbildningen sedermera ges i lika stora delar tillsammans med GIH, där Södertörn står för den företagsekonomiska utbildningen och GIH för den idrottsvetenskapliga.

Samarbetet mellan Södertörn och GIH i Stockholm eller Umeås nämnda specialisering med *inriktning mot strategiskt ledarskap och utveckling* belyser på flera sätt svenskheten i vårt utbildningslandskap. Denna svenskhet gavs också uttryck i den första svenska läroboken i sport management *Perspektiv på sport management* (Broberg, 2004). På liknande sätt lyftes det unikt svenska i den trilogi som publicerades femton år senare för att ersätta den då obsoleta tidigare läroboken. De tre delarna hade underrubrikerna: (1) *Idrottens organisationer i en svensk kontext* (Bäckström et al., 2018), (2) *Styrning och samhällsengagemang inom svensk idrott* (Bäckström et al., 2019), och (3) *Idrottens marknader och konsumtionskultur* (Bäckström et al., 2021). Tanken med dessa böcker var bland annat att de skulle kunna användas på svenska sport managementutbildningar eftersom den internationella litteraturen inte riktigt rimmade med våra organisatoriska förhållanden och förutsättningar.

Den första läroboken i sport management från 2004 gavs liksom trilogin ut av SISU Idrottsböcker. För samtliga publikationer var målgruppen både studenter i sport management vid högre utbildningar och praktiker inom svensk idrott. Alla publikationerna har också haft ambitionen att gifta detta ”nya” ämne med den svenska kontexten på den senares premisser, definierade av föreläsare, forskare och representanter från Riksidrottsförbundet inom det svenska idrottsvetenskapliga fältet. Bortsett från just begreppet sport management närmar sig författarna medvetet det nya fältet med hjälp av redan existerande svensk terminologi. Både den första antologin och de senare tre gör ett försök att vara så heltäckande som möjligt, utifrån ett svenskt sport managementperspektiv. Uppläggen är alltså relativt lika, men i de senare delarna krävs betydligt mer utrymme för att avhandla idrottens utveckling.

När *Perspektiv på sport management* utkom 2004 var svensk idrottsvetenskap och utbildningar i sport management i sin linda (Åkesson, 2014, s. 102) och det fanns till och med ett tydligt behov av att urskulda det nya (management)språkbruket genom på att påpeka att sport management som begrepp till och med har tagits upp i SAOL. Även om det hann gå ett och ett halvt decennium mellan trilogin och dess föregångare är det möjligt att skönja hur sport management fortfarande skaver i idrottsföreningssjälen.

Sport management och dess tillhörande kunskapsfält kommer ursprungligen från den anglosaxiska världen och har vuxit fram i den speciella idrottskontexten. Det innebär att delar av det importerade kunskapsfältet också följer den

ekonomiska och juridiska logik som återfinns i den anglosaxiska kontexten. Idrottens villkor i dessa sammanhang skiljer sig avsevärt från idrotten i vårt land. Den svenska idrottsrörelsen, dominerad av dess ideella föreningsliv, har en annan historisk grund och rationalitet. (Bäckström m.fl., 2018, s. 5)

Med andra ord både vill och känner vi att vi behöver vara med i det internationella sport managementfältet, samtidigt som vi nog inte riktigt vill lämna det svenska.

Forskning om och i sport management

Med utgångspunkt i när utbildningar startade i sport management och med en fot i den kurslitteratur som då krävdes är det möjligt att rama in fältets födelse i Sverige till tiden kring millennieskiftet. I det här kapitlet är det också sport management från 2000 och framåt som vi lägger störst vikt vid, men vi noterar att det definitivt finns ämnen som idag betraktas som sport management bland idrottsvetenskap som publicerats tidigare än så. Dessutom står det klart att dessa publikationer inte bara emanerar ur idrottsvetenskapen. Det kan alltså vara värt att betona att de tidiga avhandlingarna kan sägas vara mer *om* sport management, än *i* sport management, men det är både påfallande och intressant att några av de teman som är centrala för sport management idag, började redan hos pionjärerna. Med andra ord var alltså sport management, utifrån vår inledande definition, faktiskt synligt tidigt inom idrottsvetenskapen. Det säger något om fältets kontinuitet. Redan de första avhandlingarna och licentiatuppsatserna andas nämligen vad som skulle kunna definieras som sport management. Till exempel kan Lindroths (1974) historiska studie sägas ha bäring för sport managementområdet med sina beskrivningar av hur den svenska idrottsrörelsen växte fram i början av förra århundradet. Där Lindroth slutar tar Pålbrant (1977) vid. Relationen mellan arbetarrörelsen och idrotten under mellankrigstiden får sin belysning i Pålbrants studie, också den i historia. Bägge avhandlingarna berör idrottsrörelsen som *organisation*, vilket som sagt är centralt inom sport management.

Idrottens *professionalisering*, som ska återkomma som en av de tydligaste processerna inom sport management efter millennieskiftet, fanns med redan hos pionjärerna om än i en annan tappning än vad som komma skulle. Isberg (1978) skrev om arbetsuppgifter, krav och utbildning i fotboll. Hans studie kom att bana väg för många fler. Till exempel kan Olofssons genombrytande avhandling från 1989 räknas hit. Hon ställde frågan om kvinnorna har en sportlig chans till professionalisering inom svensk gymnastik och fotboll. Värt att nämna inom detta område är också Yttergren som med sin avhandling från 1996 redogjorde för professionalisering i termer av idrottens utveckling.

En annan central aspekt av sport management är *kultur* och hur människor blir en del av denna kultur, det vill säga hur människor socialiseras in i och i idrotten. Bland den första vågen idrottsavhandlingar märks Hell-spongs (1982) etnologiska djupdykning i boxningens kulturmiljö, vid sidan av studier med socialisation som uttalat perspektiv, som i Patrikssons (1979) sociologiska studie. Inom pedagogiken talas i stället om idrotten som uppfostringsmiljö (Brunnberg, 1976; Aggestedt & Tebelius, 1977). Söderström (1999) beskrev exempelvis vilken logik som fanns i gymkulturen, och samma år fick svensk motorcykelkultur sin belysning av Lagergren (1999). Det här temat kom inom sport management att så småningom röra frågor som social rättvisa och demokrati, men också om idrottsidentitet och kommersialisering.

Avsnittet om de tidiga texterna kan inte avslutas utan att nämna relationen mellan *idrott och politik*, vilken var i fokus för Ström (1977). Hans studie i statsvetenskap handlade om idrottsrörelsens politiska roll i Tredje riket, DDR och den Tyska Förbundsrepubliken. Ungefär ett decennium senare försvarade Holmäng (1988) sin studie i historia om den svenska idrottsrörelsens internationella förbindelser mellan 1919 och 1945. Idrottens politiska betydelse har återkommit som tematik i flera forskningsstudier vilka vi räknar som studier i sport management.

Från den historiska tillbakablicken återvänder vi nu till samtidens sport management och de avhandlingar och läroböcker som publicerats i ämnet.

Organisation

Den första av de senaste tre antologierna (Bäckström m.fl., 2018) handlade som sagt om idrottens organisationer och slår an den svenska tonen vad gäller sport management. Som i den första läroboken från 2004 skrivs ett generöst grepp om både sport management och idrottens organisationer fram. Här har vi både bidrag som tar sin utgångspunkt i författarnas avhandlingar och expertis, såsom Sjöbloms historiska ”perspektiv på samhällets idrottsstöd och idrottens samtidsorganisationer” och Åkessons kapitel om ”[s]port management som akademiskt kunskapsområde i Sverige”, och andra som helt enkelt ligger i linje med författarnas expertis. Hedenborg analyserar idrottens organisation och ledarskap samt regleringar och ekonomiska villkor ur ett genusperspektiv i kapitlet ”Kvinnor och män i idrotten”. Fahlén diskuterar ”Elitidrottens organisering” och Forslund resonerar om processerna kopplat till ”Organisationsutveckling”. I kapitlet ”Idrott för unga – mellan idealism och kommersialism” bidrar Redelius med en beskrivning av förutsättningarna för ideella såväl som ”privata” idrottsaktörer, dess olika roller och relationen dessemellan. Hur privata idrottsaktörer på olika

sätt utmanar den ideellt organiserade barnidrotten kom att utvecklas ytterligare i Karlssons avhandling (2022). Carlsson-Wall och Kraus kapitel ”Att leda och styra en hybridorganisation” tar upp komplexiteten med att leda ideella idrottsorganisationer i en alltmer kommersialiserad vardag. Sist men inte minst, i sitt kapitel ”Att göra det organiserade spontant eller organisera det spontana” diskuterar Book och Bäckström bland annat idrottsexempel utifrån motsatsparet formalisering och avformalisering, det vill säga när tidigare ”oorganiserade” idrottsuttryck går mot en organiserad framtid och hur andra idrottsuttryck vänder sig bort från traditionella former av organisering.

Perssons avhandling om hur olympiskt värdskap väljs får anses vara 2000-talets första svenska avhandling i sport management. Persson (2000) resonerar om den möjliga värdens val i förhållande till IOK medlemmarnas preferenser. Även om Perssons avhandling inkluderar Östersunds anbud så representerar den ett exklusivt internationellt perspektiv. Svenska avhandlingar i sport management brukar annars primärt ha fokus på svenska förhållanden. Till exempel tar Norberg (2004) över stafettpippen från de riktigt tidiga alstren om idrottens organisering, när han avhandlar den statliga idrottspolitiken i Sverige mellan 1913–1970. I samma tradition frågar sig Sjöblom (2006) hur förhållandet ser ut på kommunal nivå och vilka konsekvenser den intima relationen mellan stat och idrottsrörelse får. Bägge studierna återfinns i ämnesområdet historia. Sjöblom (2006) visar bland annat att även om Riksidrottsförbundet driver idén om en samhällsnyttig folkrörelseidrott för alla visar det sig på kommunal nivå vara den lokala manliga bollsportens utövare som drar den finansiella vinstlotten, på bekostnad av andra rörelsekulturer. Herrelitfotboll är troligtvis också den mest beforskade idrotten för sport managementforskare, nationellt såväl som internationellt. Här är Melkerson (2017) ett välkommet undantag med hans fokus på kontextuella och organisatoriska förutsättningar för en samtida fotbollsutveckling inom skandinavisk damfotboll. Organisation och styrning är som vi antydde inledningsvis intimt sammanflätat, vilket blir tydligt under nästa tematiska område.

Styrning och samhällsengagemang

Den andra antologin (Bäckström m.fl., 2019) fokuserar hur den svenska idrotten styrs och hur samhällsengagemang har blivit en viktig komponent i sport management. I stora drag handlar styrning om makt. Kopplat till detta finner vi ämnesfält såsom politik, juridik, ekonomi och viss utsträckning också hur mänskliga resurser och kompetensförsörjningen i verksamheter hanteras (HRM). Ett forskningsfält som rönt ett växande intresse sedan mil-

lennieskiftet, och i synnerhet sedan 2010, är ”good governance” och idrottens samhällsansvar. I boken belyses olika aspekter av styrning. Eriksson, Mattsson och Norberg tar sig an styrningen av idrottsrörelsen på RF-nivå, med utgångspunkt i Strategi 2025 och införandet av ett nytt bidragssystem. Fahlén och Stenling fokuserar på den lokala nivån, i sitt kapitel om idrottsföreningars styrning i korsdraget mellan yttre förväntningar och inre behov. Samma författare har under de senaste femton åren publicerat en rad texter i olika sammanhang bland annat rörande idrottsföreningars förändrade förutsättningar (t.ex. Stenling & Fahlén, 2016; Fahlén & Stenling, 2016; 2019). När det gäller idrottsföreningars sätt att hantera förändringar kan också nämnas svensk medverkan och prägel på Erasmus+ projektet CHANGE (Andersson, Book & Norberg, 2023).

Som ett exempel på hur styrningen av idrotten kan ta sig uttryck på lokalpolitisk nivå finns ett kapitel i den andra boken som rör spelet om arenorna. Detta kapitel är författat av Alm och Paulsson som båda var för sig har skrivit avhandlingar om arenabyggnad (Paulsson 2014; Alm, 2017). Här kan nämnas att arenafrågorna är en del av ett framväxande forskningsfält inom sport management som å ena sidan handlar om anläggningspolitik, och å andra sidan om city-marketing. Inom arena- och anläggningsfältet finns det numera ett antal svenska texter (t.ex. Book & Carlsson, 2008; Sjöblom 2015; Faskunger & Sjöblom, 2017; Book, 2022).

Även i den andra antologin finns inslag som behandlar framväxten av hybrida idrottsorganisationer, i detta fall när Backman och Carlsson redogör för hur kommersialiseringsprocessen inom svensk elitishockey styrs av såväl ekonomiska intressen som en stark svensk idrottstradition. Samma idrott ligger i fokus för Backmans avhandling från 2018. Han riktar blicken mot både den svenska och den finska ishockeyns kommersialisering och modernisering i spänningsfältet mellan de amerikanska och europeiska idrottsmodellerna. Backman har även bidragit med juridiska perspektiv på idrotten de senaste femton åren. Detta är något som även Wainikka lyfter i den andra antologin när han i sitt kapitel behandlar statsstöd ur ett idrottsjuridiskt perspektiv. Juridik har med andra ord kommit att ingå i forskningsfältet i större utsträckning än tidigare. Det är uppenbart i de kapitel som nämns ovan att den svenska idrottsmodellen i mångt och mycket genomsyrar svensk sport management. I bokens första hälft inryms även ett kapitel om antidopingarbete, författat av David Hoff och Anna Qvarfordt, vilket inte så ofta syns i svenska sport managementsammanhang.

Andra ämnen som belyses i boken rör det växande samhällsengagemang-
et inom idrotten. Ett numera välbeforskat perspektiv inom detta område är CSR (corporate social responsibility). I boken handlar Perssons kapitel om detta, med fotbollsklubbarna Degerfors IF och Malmö FF som exempel. Persson har lyft CSR och samhällsansvarsperspektivet också i en rad

andra texter de senaste 15 åren (t.ex. Ahonen & Persson, 2020, Persson, 2013; 2011). Ett specifikt ämnesområde kopplat till idrottens samhällsengagemang som kom att få en hel del uppmärksamhet till följd av flyktingvågen 2015 är idrotten som arena för integration. I den andra antologin belyser Book och Lagergren detta, med särskilt fokus på att integrationsambitionerna ofta sker i form av isolerade projekt. Andra forskare som har reflekterat över hur integrations- och inkluderingsprojekt bedrivs inom idrotten är Ekholm och Dahlstedt (t.ex. Ekholm & Dahlstedt, 2023). Hafen behandlar i sitt kapitel, som för övrigt tar sitt avstamp i hans avhandling (Hafen 2016) idrotten som verktyg för välgörenhet inom forskningsområdet ”Sport for development and peace”. Linghag fokuserar på ett annat växande forskningsfält, nämligen jämställdhetsarbetet inom idrotten, i detta fall med Svenska Golf förbundet som exempel.

Marknader och konsumtionskultur

Den tredje och sista av sport managementantologierna (Bäckström m.fl., 2020) tar upp idrottens marknader och konsumtionskultur. I boken lyfts idrotten som produkt ur olika perspektiv. Detta är definitivt något som alltmer kommit att fokuseras i den svenska forskningen de senaste 15–20 åren, allteftersom idrotten, nu även den svenska, i ökad utsträckning tvingats förhålla sig till de allt starkare marknadskrafterna.

I bokens första kapitel kopplar Hellborg och Jönsson ihop marknadslogiken och jämställdhetsidealerna då de resonerar kring elitidrottande kvinnors ekonomiska villkor. Kapitlet bygger delvis på Hellborgs avhandling (2019) om detta ämne. Även Lindelöf och Woube lyfter könsperspektivet i kombination med marknadslogiken då de i sitt kapitel diskuterar motionslopp för tjejer och riktade lopp för elitmotionärer, som en del av en växande upplevelseindustri och livsstilskonsumtion.

I den tredje antologin behandlar flera kapitel just olika aspekter av idrott, inte minst de mindre etablerade sådana, som underhållning och upplevelse som marknadsförs och säljs som produkt. Andreasson och Johansson skriver om MMA (mixed martial arts) som skådespel och sport. Carlsson och Lidström tar sig an STIHL Timbersport och eventifieringen som skett inom idrott och samhället i stort. Mikael och Bäckström behandlar naturen och natursport som upplevelseprodukt, inte minst med hjälp av sociala medier. Book och Svanborg Edén lyfter hur ett urbant varumärke kan byggas med hjälp av skateboard.

Varumärkesidentitet och skateboard har tidigare studerats i en svensk avhandling (Bäckström, 2005). Likaså har evenemang som produkter lyfts i några svenska avhandlingar och andra publikationer under millenniets för-

sta decennier. I ökande grad med start efter millennieskiftet visar sig idrottens ekonomi stå i fokus och ibland också vara utgångspunkt för avhandlingar. Larson (2003) skriver om hur evenemangsmarknadsföringen organiseras och använder friidrotts-VM 1995 som fall, och med Vasaloppet i fokus skriver Larsson von Garaguly (2016) om hur skidtävlingen blir en produkt och skidlöparna blir kunder. Ett annat framväxande perspektiv inom sport managementforskningen som är starkt kopplat till kommersialiseringen rör mediers betydelse för idrott som konsumtionskultur. Nybelius bygger i sitt kapitel på sin avhandling (Nybelius 2020) om sportens medialisering. Även Hellström har medierna i fokus då han i sitt kapitel skriver om idrottshjältar, något som han även behandlade i sin avhandling (2014).

Den tredje antologin innehåller utöver ovanstående ett kapitel om kommersialiseringens inverkan på tränarrollen inom svensk elitfotboll, författat av Svensson. Hans avhandling (Svensson, 2019) ligger till grund för kapitlet. Huruvida coaching och tränarskap som praktik är en del av sport management kan diskuteras, men det är uppenbart att nya professioner har skapats inom idrotten och gamla professioner har ändrats i takt med att idrott kan ses som en produkt och en marknad (Fahlström, 2001).

I kölvattnet av den ökade kommersialiseringen har betydelsen av och intresset för entreprenörskap ökat. Bjärsholm tar sig an detta ämne i den tredje antologin. Bjärsholm har också skrivit en avhandling (2020) om socialt entreprenörskap inom idrotten. Även andra studier har det senaste decenniet behandlat detta ämne (t.ex. Peterson & Schenker 2015; 2018a; 2018b).

Antologin innehåller dessutom ett kapitel med fokus på hållbarhet, författat av Backman, Hedenborg och Svensson. De kopplar ihop sportifieringskonceptet med miljö- och hållbarhetsperspektivet. Vårt att notera är att hållbarhetsfrågor kommit att ta en allt större plats inom såväl internationell som svensk sport managementforskning kopplat till exempelvis hur arbetet i idrottens organisationer bedrivs, liksom hur idrottsevenemang arrangeras och hur idrottsanläggningar byggs (t.ex. Larneby, Radmann & Hedenborg, 2022: Book, Norberg & Persson, 2024).

Svensk sport management i ett internationellt perspektiv

Hur förhåller sig då vår svenska sport managementforskning i relation till den internationella? Om vi börjar med att titta på hur det internationella sport managementfältet vuxit fram sedan 1980-talet kan vi inledningsvis konstatera att detta skett under en era som är starkt påverkad av ökad professionalisering, kommersialisering, kommodifiering och globalisering av idrotten (Shilbury, 2022) och ett växande idrottsligt ekosystem (Gammelsæter &

Anagnostopoulos, 2022). Det är naturligtvis samma kontext som det svenska fältet existerar inom. Mängden utbildningsprogram, forskningsprojekt, publicerade texter, internationella tidskrifter, konferenser och organisationer inom sport managementfältet har ökat under denna period. Som exempel på ämnesfältets tillväxt skriver Gammelsæter och Anagnostopoulos (2022, s. 637):

Consider this: In January 1987 [året då den första internationella sport management-tidskriften, *Journal of Sport Management*, grundades] one could read eight new articles focusing on sport management, whereas the same month 35 years later a reader can choose from 45 available.

EASM – European Association for Sport Management, är den ledande intresseorganisationen för sport management i Europa. I utvecklingen av denna har såväl svenska som övriga skandinaviska forskare varit aktiva. Därför är det värdefullt att ta avstamp i den utvecklingen, dels för att det kan ge en fingervisning om svensk och skandinavisk sport management i jämförelse med fältet generellt, dels för att det visar på hur fältet breddats. EASM grundades 1993 som en fristående intresseorganisation för personer som arbetar med eller är intresserade av sport managementfrågor i vid bemärkelse. Organisationens medlemmar består främst av akademiker men även företrädare för idrottsrelaterade organisationer från ett 40-tal länder (www.easm.net). Numera utgör skandinaviska medlemmar en förhållandevis stor del av medlemsbasen (i synnerhet i relation till ländernas befolkningsstorlek). Om vi ser till fördelningen i styrelsen kan vi också se att Skandinavien, och inte minst Sverige haft en god representation. Under perioder har det till och med funnits två svenska representanter samtidigt i styrelsen, från studentrepresentant till president. Trots att Sverige och Skandinavien inte varit framträdande inom det mer traditionella sport managementfältet, har de skandinaviska perspektiven fått fotfäste och värderats högt i den internationella sport managementvärlden. Svenska företrädare för sport management har således fått en röst i utvecklingen av fältet. EASM:s huvudaktivitet är den årliga konferensen, som arrangeras på olika platser varje år. Vid två tillfällen har konferensen arrangerats i Sverige. För det här kapitlet har vi kommunicerat med bland annat tidigare EASM-presidenter och tagit del av konferensprogram för att få en inblick i hur konferensen utvecklats.

När EASM-konferensen arrangerades i Sverige första gången, i Stockholm 2003, var sport managementfältet internationellt sett ganska snävt. Å ena sidan var det influerat av ekonomiska perspektiv, och å andra sidan ledarskap. I Sverige var sport management vid denna tidpunkt ganska outvecklat som samlat ämne och väldigt få forskare definierade sig som sport managementforskare. När EASM-konferensen arrangerades i Sverige för andra gången, i Malmö 2018, hade sport management fått en bredare tolkning. Därtill hade

svenska och skandinaviska intresseområden inom sport management vuxit också på de internationella SM-konferenserna. Förutom att ha svällt numerrätt från sju parallella sessioner med totalt 96 presentationer år 2003 till 16 parallella sessioner med 245 accepterade abstracts år 2018, syns ett innehållsskifte. De sessioner som dominerade programmet 2003, räknat i antalet presentationer hade rubrikerna: Economics, Coaching and Leadership; Market and Finance; Event Management och Sport Services. Vid samma konferens femton år senare fanns en hel rad nya sessioner som attraherade konferensdeltagare. Dit hörde bland andra: Sport Governance and Policy; Strategy, Leadership and Stakeholder Management in Sport; Sport Marketing; Sport Consumer Behaviour; Sport Events and Tourism och E-Sport and Technology. I samband med konferensen 2003 introducerades det så kallade studentseminariet. Detta syftade till att i högre grad integrera studenter i EASM:s verksamhet. Vid 2018 års konferens arrangerades därtill ett så kallat tematiskt symposium i anslutning till konferensen. Detta syftade till att länka samman forskare och praktiker, samt att lyfta ett aktuellt och utmanande ämne, nämligen idrott för alla, inkludering och integration. Just idrottens sociala ansvar syntes också tydligt i den senare konferensens workshops, ett relativt nytt konferensinslag med mer interaktiv form.

Det är alltså tydligt att sport management breddats till att bli en pluralistisk samhällsvetenskap, med inslag av kulturella, sociala, etiska, organisatoriska och kritiska aspekter. Den före detta EASM-presidenten PG Fahlström, verksam vid Linnéuniversitetet, understryker (i en intervju på Zoom) att det i EASM:s tidiga år mest handlade om ekonomi, ”branding”, de stora fotbollsklubbarna och att det var mer ”sport business” då, vilket också noteras av Bäckström med flera (2018). Sedan de tidiga åren har ämnet breddats betydligt, bland annat med ökat fokus på styrning och organisation, men också teman kring undervisning i sport management. Ämnets breddning kan å ena sidan tolkas som en naturlig utveckling av fältet, och å andra sidan som ett tecken på att svensk och skandinavisk forskning inom sport management influerat fältet i stort. Fahlström tror att skandinaver, och i viss mån kanadensare, har haft en betydelse i att vidga och mjuka upp EASM-innehållet. Fahlström berättar att han, då han valdes in i styrelsen 2007, diskuterade vad sport management handlade om med en framstående tysk professor inom traditionell, ekonomiskt inriktad sport management. Den tyske professorn hade aldrig tänkt på sport management som samhällsvetenskap, detta synsätt var nytt för honom.

En annan inflytelserik person i fältet är Berend Rubingh från Nederländerna, som var medgrundare och förste presidenten i EASM på 1990-talet. Han pekar (genom skriftlig korrespondens) på några karaktärsdrag inom sport management i Europa då EASM grundades. För det första så fanns det en tydlig tendens till att anamma nordamerikansk forskning och dito per-

spektiv, vilka inte alltid är applicerbara rakt av i en europeisk kontext. Han betonar det faktum att idrotten är organiserad och styrs på ett annat sätt i Europa än i USA. Rubingh lyfter den betydande klyftan mellan sportindustrin och universitetsvärlden, som han menar är större i Europa än i Nordamerika. Värt att notera är att i Sverige, och Skandinavien i övrigt, så är dessa skillnader än mer framträdande. Diskrepansen mellan de nordamerikanska och skandinaviska modellerna och perspektiven har präglat utmejslingen av svensk sport management.

Fahlström pekar också på betydelsen av att svensk idrott, men också sport management är förankrad i föreningssektorn. Detta har påverkat, men kanske också gjort svensk sport management förhållandevis svag. Bara en sådan sak som att begreppet sport management sällan används utanför universitetsvärlden är en stor skillnad jämfört med exempelvis USA, där det finns regelverk och ekonomi kring idrotten som kommersiell sektor. Fahlström trodde att när EASM bildades och intresset för sport management började spira, både inom forskning och utbildning, så skulle tillväxten bli snabb även i Sverige. Han menar att det inte har hänt så mycket och att ämnet aldrig tog fart. Än idag är det få forskare som betecknar sig som primärt sport managementforskare, därtill fortsätter perspektiv och teorier att appliceras från andra fält. Här kan det vara intressant att lyfta att det i Sverige endast finns en forskare som har titeln docent i sport management. När tilltron till det framväxande forskningsfältet var stort startades ett svenskt SM-nätverk (som till en början var en förening). Nätverket hölls i gång 2008–2017, men det var svårt att samla folk. Fahlström benämner till och med sport management som ”den fula ankungen”. Vi funderar på om vi då kan dra slutsatsen att ankungen vuxit till att bli en vacker svan, eller inte?

När vi nystrar i EASM:s tillblivelse framkommer det att grunden fanns i ett internationellt försök att under de första åren på 1990-talet samla europeisk forskning och utbildning inom sport management. Syftet var att etablera sport management som akademiskt ämne och fält. Bland initiativtagarna fanns Jonas Persson från ekonomihögskolan vid Lunds universitet som samverkade med EASM-grundaren Rubingh. Persson berättar (intervju på zoom) att de svenska intressenterna var särskilt fokuserade på den affärsmässiga sidan av idrotten och pekar på idrottens snabba kommersialisering som en av anledningarna till engagemanget. Det är således intressant att konstatera att just Sverige var med och drev på framväxten av sport management med betoning på ekonomi. Persson lyfter att det idag främst, eller kanske bara, är ett lärosäte i Sverige som arbetar med sport management på detta sätt, nämligen Handelshögskolan i Stockholm. Han syftar då främst på Center for Sports and Business, som leds av Martin Carlsson-Wall.

Det är onekligen så att det internationella sport managementfältet genomgått förändringar de senaste 40 åren. Vi tror att svensk och skandinavisk

sport management bidragit till att andra perspektiv än de rent ekonomiska förts in. I ett specialnummer i ESMQ, en av de ledande sport management-tidskrifterna, görs en avstämning av sport managements uppgift och betydelse i en ny era (red. Gammelsæter & Anagnostopoulos, 2022). Specialnumret motiveras med att sport management som forskningsfält kan bli bättre på generativt tänkande, att utforska underliggande teorier och inte minst dess bidrag till idrotten och samhället. Särskilt i det svenska bidraget från Stenling och Fahlén (2022) lyfts vikten av samhällsrelevans och att ställa sig frågan: på vilket sätt och för vem är detta meningsfullt?

Kanske är det trots allt så att svensk sport management strävat efter en större samhällsrelevans än stora delar av den internationella sport managementforskningen?

Avslutande ord

Utvecklingen av svensk sport management som såväl utbildnings- som forskningsfält har varit markant de senaste 50, eller kanske snarare 30 åren. Detta till trots uppvisar ämnet fortfarande en brist på mognad. Könslansen bland de forskare som intresserar sig för frågor som kan relateras till sport management har förvisso blivit jämnare över tid, men fortfarande dominerar män. Detta ser vi dessutom tydligt också på utbildningar i sport management. Därtill är det värt att nämna att sport management inte fullt ut etablerat sig som ett ämne som står för sig själv, utan fortfarande utgör en underdisciplin till framför allt idrottsvetenskap eller de mer traditionella universitetsdisciplinerna, till exempel historia, statsvetenskap och företagsekonomi. Vi ser flera tecken på detta. För det första; de avhandlingar som skrivs inom ämnen som kan klassas som sport management ger en doktors- (eller licentiat-) examen i idrottsvetenskap eller annat ämne, såsom företagsekonomi, inte sport management. För det andra; trots att antalet internationella sport managementtidskrifter har ökat över tid är det fortfarande vanligare att forskning som kan klassas sport management antingen publiceras i andra idrottsvetenskapliga tidskrifter, eller i tidskrifter inom mer traditionella universitetsämnen. Det sistnämnda vittnar sannolikt om att de traditionella disciplinerna fortfarande har en högre status än de nya ämneskomplexen, och om att många forskare som disputerat i ett annat ämne (såsom historia eller företagsekonomi) håller fast vid sin moderdisciplin. Vi kan dock anta att detta håller på att förändras allteftersom såväl studenter som doktorander utexamineras i nya ämnen, såsom sport management (när möjlighet finns) och idrottsvetenskap. För det tredje; när tjänster, såsom lektorstjänster, i sport management utlyses på svenska lärosäten är det inte lätt att finna sökande som uppfyller den efterfrågade kravprofilen för sport

management. Ofta har de sökande i stället en doktorsexamen och meriter i andra ämnen. Som en konsekvens anställs historiker, pedagoger och statsvetare på sport managementinriktade tjänster och ämnets oförmåga att stå på egna ben upprätthålls. Eller uttryckt på ett annat sätt: ämnets koppling till andra ämnen upprätthålls.

Fältet sport management håller således fortfarande på att formas i Sverige. Liksom andra delar av idrottsvetenskapen reflekterar sport management aktuella trender och frågor. Exempel på sådana frågor från de senaste tio åren är: idrotten som plattform för integration i kölvattnet av flyktingströmmen; idrottens hantering av Covid -19; och idrottens hållbarhetseffekter och -arbete. Svensk sport management har utan tvekan även börjat synas alltmer i internationella sammanhang i form av publiceringar i antologier på engelska och i vetenskapliga tidskrifter. Till detta bidrar att allt fler av de avhandlingar som produceras inom fältet i Sverige är sammanläggningsavhandlingar, vilket innebär att dessa gör avtryck också utanför Sveriges gränser. Som nämnts ovan har svensk sport management även kommit att influera andra internationella sport managementsammanhang, såsom konferenser och intresseorganisationer som EASM. Så, även om det svenska sport managementfältet fortfarande håller på att ta form och inte riktigt kan stå på egna ben ännu, så är vi samtidigt med om att bygga upp det internationella sport managementfältet.

Referenser

- Aggestedt, B., & Tebelius, U. (1977). *Barns upplevelser av idrott*. Avhandling, Institutionen för pedagogik, Göteborgs universitet.
- Ahonen, A., & Persson, H. T. R. (2020). Social Entrepreneurship and Corporate Social Responsibility in Team Sport Clubs: Two Cases from Sweden and Finland. In V. Ratten (Ed.), *Sport Entrepreneurship and Public Policy: Building a New Approach to Policy-making for Sport*. Springer Nature.
- Alm, J. (2017). *Hög standard? En studie om kommunal anläggningspolitik och elitfotbollens standardiserade arenakrav*. Avhandling, Institutionen för idrottsvetenskap, Malmö högskola.
- Andersson, K., Book, K., & Norberg, J. (2023). *Challenges and Change Readiness in Grassroot Sport*. CHANGE, ENGSO.
- Backman, J. (2018). *Ishockeyns amerikanisering : En studie av svensk och finsk elitishockey*. Avhandling, Institutionen för idrottsvetenskap, Malmö University.
- Bjärsholm, D. (2020). *Idrott som medel – inte som mål : Förutsättningar för socialt entreprenörskap inom idrotten*. Avhandling, Institutionen för Idrottsvetenskap, Malmö universitet.
- Book, K. (2022). Dags att tänka nytt om platser för idrott och fysisk aktivitet – Utbud, tillgänglighet och flexibilitet. In J. R. Norberg, Dartsch Nilsson, C., &

- Pihlblad, J. (Ed.), *Idrottsanläggningar – i dag och i morgon: Om behov, tillgänglighet och konkurrerande intressen*. Rapport 2022:2, Centrum för idrottsforskning.
- Book, K., & Carlsson, B. (Eds.). (2008). *Idrott och city marketing*. Förlaget Idrottsforum.org.
- Book, K., Hedenborg, S., & Andersson, K. (2022). New spatial practices in organised sport following COVID-19: the Swedish case. *Sport in Society*, 25(7), 1343-1358. <https://doi.org/10.1080/17430437.2022.2031017>
- Book, K., Norberg, J. & Persson, H. T. R. (2024). Sweden. In K. Hallmann, Heikkinen, S. & Vehmas, H. (Ed.), *Management of Sport Organizations at the Crossroad of Responsibility and Sustainability. Perceptions, Practices, and Prospects Around the World*. Springer Science and Business Media.
- Broberg, I., m.fl. (Ed.). (2004). *Perspektiv på sport management*. SISU Idrottsböcker.
- Brunnberg, H. (1976). *Begreppet idrott hos människor inom idrotten: Slutrapport inom projektet Idrottsrörelsen som uppfostringsmiljö*. Avhandling, Pedagogiska institutionen, Stockholms universitet.
- Bäckström, Å. (2005). *Spår: Om brädsportkultur, informella lärprocesser och identitet*. Avhandling, Stockholms universitet.
- Bäckström, Å., Book, K., Carlsson, B., & Fahlström, P. (Eds.). (2018). *Sport Management - Idrottens organisationer i en svensk kontext* (Vol. 1). SISU Idrottsböcker.
- Bäckström, Å., Book, K., Carlsson, B., & Fahlström, P.(Eds.). (2019). *Sport Management - Styrning och samhällsengagemang inom svensk idrott* (Vol. 2). SISU Idrottsböcker.
- Bäckström, Å., Book, K., Carlsson, B., & Fahlström, P.(Eds.). (2020). *Sport Management - Idrottens marknader och konsumtionskultur* (Vol. 3). SISU Idrottsböcker. .
- Ekholm, D., & Dahlstedt, M. (2023). *Sport as Social Policy. Midnight Football and the Governing of Society*. Routledge.
- Ekholm, D., & Dahlstedt, M. (2019). Forming the association-like organisation: on civil society, welfare provision and sport as a means of social inclusion. *International Journal of the Sociology of Leisure*, 2, 219–238. <https://doi.org/10.1007/s41978-018-0019-5>
- Fahlén, J., & Stenling, C. . (2019). (Re)conceptualizing institutional change in sport management contexts: the unintended consequences of sport organizations' everyday organizational life. *European Sport Management Quarterly*, 19(2), 2265-2285. <https://doi.org/10.1080/16184742.2018.1516795>
- Fahlén, J., & Stenling, C. (2016). Sport policy in Sweden. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 8(3), 515-531. <https://doi.org/10.1080/19406940.2015.1063530>
- Fahlström, P. G. (2001). *Ishockeycoacher: En studie om rekrytering, arbete och ledarstil*. Avhandling, Pedagogiska institutionen, Umeå universitet.
- Faskunger, J., & Sjöblom, P. (2017). Anläggningar och andra miljöer för idrott – när, hur och varför är de samhällsnyttiga? In J. Faskunger, & Sjöblom, P. (Ed.), *Idrottens samhällsnytta: En vetenskaplig översikt av idrottsrörelsens mervärden för individ och samhälle*. Riksidrottsförbundet.

- Gammelsæter, H., & Anagnostopoulos, C. (2022). Sport management: mission and meaning for a new era. *European Sport Management Quarterly*, 22(5), 637–642. <https://doi.org/10.1080/16184742.2022.2100918>
- Hafen, N. (2016). *En vandring längs välviljans väg : en studie om idrott och internationellt utvecklingsarbete genom de skandinaviska exemplen LdB FC For Life i Sydafrika och Open Fun Football Schools i Moldavien*. Avhandling, Institutionen för Idrottsvetenskap, Malmö universitet.
- Hellborg, A-M. (2019). "Godispengar" eller "överdådig lyx" – om elitidrott, ekonomi och jämställdhet. Avhandling, Malmö universitet.
- Hellspong, M. (1982). *Boxningssporten i Sverige: En studie i idrottens kulturmiljö*. Nordiska museets handlingar, Stockholms universitet.
- Hellström, J. (2014). *Den svenska sporthjälten: Kontinuitet och förändring i medieberättelsen om den svenska sporthjälten från 1920-talet till idag*. Avhandling, Gymnastik- och idrottshögskolan.
- Holmäng, P. O. (1988). *Idrott och utrikespolitik: Den svenska idrottsrörelsens internationella förbindelser 1919–1945*. Avhandling, Institutionen för historiska studier, Göteborgs universitet.
- Isberg, L. (1978). *Arbetsuppgifter, krav och utbildning: En studie rörande domarproblematiken inom lagspelet fotboll*. Avhandling, Uppsala Studies in Education, Uppsala universitet.
- Karlsson, J. (2022). *Barn- och ungdomsidrott till salu : Om begär, immateriellt arbete och kommersialisering*. Avhandling, Gymnastik- och idrottshögskolan.
- Lagergren, L. (1999). *Svensk motorcykelkultur*. Avhandling, Tema teknik och social förändring, Linköpings universitet.
- Larneby, M., Radmann, J., & Hedenborg, S. (2022:1). *Startskottet har gått – specialidrottsförbundens arbete med ekologisk hållbarhet*. Mistra – sport & outdoors. Retrieved April 20 from <https://www.mistrasportandoutdoors.se/Publikationer/>
- Larson, M. (2003). *Evenemangsmarknadsföringens organisering: Interaktion mellan aktörer på ett politiskt torg*. Göteborgs universitet. *Företagsekonomi*. Avhandling, Företagsekonomi, Göteborgs universitet.
- Larsson von Garaguly, J. (2016). *Vasaloppet - resan från skidtävling och skidlöpare till produkter och kunder: En studie om kommersialisering och professionalisering*. Avhandling, Företagsekonomi, Handelshögskolan i Stockholm.
- Lindroth, J. (1974). *Idrottens väg till folkrörelse: Studier i svensk idrottsrörelse till 1915* [Uppsala universitet].
- LNU. (i.d.). *Vård, idrott och hälsa*. Linnéuniversitetet. https://lnu.se/utbildning/vara-program/varidrott-och-halsa/?gad_source=1&gclid=CjwKCAjw3NyxBhBmEiwAyofDYfLA56VKRigGTgtzkWcLRySlzcLXG1WCvEYUmyagDoHiKvGuAAm-JxoCtnUQAvD_BwE
- MaU. (i.d.). *Institutionen för idrottsvetenskap*. Malmö universitet. <https://mau.se/om-oss/fakulteter-och-institutioner/lorande-och-samhalle/institutionen-for-idrottsvetenskap/>
- Norberg, J. R. (2004). *Idrottens väg till folkhemmet: Studier i statlig idrottspolitik 1913–1970*. Avhandling, Historiska institutionen, Stockholms universitet.

- Olofsson, E. (1989). *Har kvinnorna en sportslig chans? Den svenska idrottsrörelsen och kvinnorna under 1900-talet*. Avhandling, Pedagogiska institutionen, Umeå universitet.
- Patriksson, G. (1979). *Socialisation och involvering i idrott*. Avhandling, Institutionen för pedagogik, Göteborgs universitet.
- Paulsson, A. (2014). *Arenan och den entreprenöriella staden. Byråkrati, viljan att samverka och gåvans moraliska ekonomi*. Avhandling, Företagsekonomiska institutionen, Lunds universitet.
- Persson, C. (2000). *The Olympic host selection process*. Avhandling, Institutionen för samhällsvetenskap, Luleå tekniska universitet.
- Persson, H. T. R. (2011). Good governance and the Danish Football Association: between international and domestic sport governance, . *International Journal of Sport Policy and Politics*, 3(3), 373-384. <https://doi.org/10.1080/19406940.2011.596154>
- Persson, H. T. R. (2013). Scandinavia. In I. O'Boyle & T. Bradbury (Eds.), *Sport Governance – International Case Studies* (s. 167-183). Routledge.
- Peterson, T., & Schenker, K. (2015) KIOSK. Om idrott och socialt entreprenörskap. Lund: Bokbox förlag.
- Peterson, T., & Schenker, K. (2018a). Social entrepreneurship in a sport policy context. *Sport in Society*, 21, 452-467. <https://doi.org/10.1080/17430437.2017.1346618>
- Peterson, T., & Schenker, K. (Eds.). (2018b). *Sport and social entrepreneurship in Sweden*. Palgrave Macmillan.
- Pålbrant, R. (1977). *Arbetarrörelsen och idrotten 1919-1939*. Avhandling, Humanistisk-samhällsvetenskapliga vetenskapsområdet, Uppsala universitet.
- Shilbury, D. (2022). In search of sport management. In D. Shilbury (Ed.), *A research agenda for sport management* (s. 3-18). Edward Elgar.
- Sjöblom, P. (2015). "Idrott åt alla" i en förtätad och exploaterad storstad – *Breddidrottens anläggningar och intressenter i Stockholms stad 1985-2014*. FoU Rapport 2015:1, RF.
- Sjöblom, P. (2006). *Den institutionaliserade tävlingsidrotten: Kommuner, idrott och politik i Sverige under 1900-talet*. Avhandling, Historiska institutionen, Stockholms universitet.
- Stenling, C., & Fahlén, J. (2016). Same same, but different? Exploring the organizational identities of Swedish voluntary sports: Possible implications of sports clubs' self-identification for their role as implementers of policy objectives. *International Review for the Sociology of Sport*, 51(7), 867-883. <https://doi.org/10.1177/1012690214557103>
- Stenling, C., & Fahlén, J. (2022). Taking stock of sport management research in the new millenia – research contributions, worthwhile knowledge, and the field's raison d'être. *European Sport Management Quarterly*, 22(5), 643-662. <https://doi.org/10.1080/16184742.2022.2063360>
- Ström, L.-I. (1977). *Idrott och politik: Idrottsrörelsens politiska roll i Tredje riket, DDR och Förbundsrepubliken*. Avhandling, Humanistisk-samhällsvetenskapliga vetenskapsområdet, Uppsala universitet.

- Stub Nybelius, M. (2020). *Förhandling pågår : en studie av internationella skidförbundets (FIS) medialisering*. Avhandling, Institutionen för idrottsvetenskap, Malmö Universitet.
- Svensson, R. (2019). *Från träningsoverall till trenchcoat: Tränarpositionens förändring inom svensk herrelitfotboll mellan 1960- och 2010-talet*. Avhandling, Örebro universitet.
- Yttergren, L. (1996). *Täflan är lifvet: Idrottens organisering och sportifiering i Stockholm 1860–1898*. Avhandling, Historiska institutionen, Stockholms universitet.
- Åkesson, J. W. (2014). *Idrottens akademisering - Idrottsvetenskaplig kunskap inom forskning, utbildning och på arbetsmarknaden*. Avhandling, Institutionen för idrottsvetenskap, Malmö högskola.